E-NOVIČNIK

MREŽE INSTITUCIJ PROMOTORK ENAKOSTI

JULIJ 2026

V TEJ ŠTEVILKI

Zagovornik slavnostno obeležil desetletnico delovanja

Dostop do OBMP za vse ženske

Izzivi in rešitve pri izobraževanju romskih otrok in mladostnikov

Izkušnje, ki povezujejo

Pred vami je četrti e-novičnik mreže institucij promotork enakosti. Tudi tokrat z novičkami o aktualnem dogajanju na področju varstva pred diskriminacijo. Vabimo vas, da ga širite v vaši instituciji ter s tem krepite ozaveščenost in informiranost vaših zaposlenih tudi o tej temi.

Vabimo vas tudi, da nam sporočite vaše dobre prakse zagotavljanja enake obravnave in enakih možnosti. Eno takih so nam poslali iz Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Obvestili so nas o pridobitvi certifikata »LGBT prijazno«. Več o tem lahko preberete v rubriki Odmev.

Dobre prakse ali zanimivosti, povezane z zagotavljanjem enake obravnave in enakih možnosti, nam lahko sporočite kadarkoli na gp@zagovornik-rs.si (s pripisom Mreža institucij promotork enakosti), da jih bomo lahko vključili v prihodnje izdaje e-novičnika.

Vabljeni k prebiranju!

KOLOFON

Kontaktna oseba mreže pri Zagovorniku načela enakosti: Mateja Zobarič Trplan

POROČILO

Redno letno poročilo za 2025 je že deseto Zagovornikovo letno poročilo.

Zagovornik je lani obravnaval 588 pobud posameznikov, ki so menili, da so bili diskriminirani, ter izvedel številne postopke in ukrepe za odpravo neenakosti v praksi – od zagotavljanja prilagoditev v šolah in javnem prostoru do obravnave diskriminacije pri zaposlovanju in storitvah.

V 76 zaključenih postopkih je bila diskriminacija ugotovljena v 13 primerih, med drugim na podlagi zdravstvenega stanja, nosečnosti in starševstva, starosti, etničnega porekla, spolne usmerjenosti ter rasne pripadnosti. Zaključeni so bili tudi primeri sistemskih ocen predpisov, pri čemer je bilo ugotovljenih več primerov neenake obravnave, zlasti pri štipendijski politiki.

Na podlagi dela je Zagovornik podal 119 priporočil za izboljšanje zakonodaje in praks ter nadaljeval krepitev ozaveščanja, tudi z mednarodno konferenco, podkastom in usposabljanji po vsej državi.

Redno letno poročilo za 2025 je dostopno na povezavi.

ZAGOVORNIK SLAVNOSTNO OBELEŽIL DESETLETNICO DELOVANJA

Zagovornik načela enakosti je ob desetletnici sprejetja Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD), s katerim je bil postavljen temelj za vzpostavitev organa, priredil slavnostni dogodek.

300 udeležencev prireditve na Pravni fakulteti UL so nagovorili predsednica države dr. Nataša Pirc Musar, varuhinja človekovih pravic dr. Simona Drenik Bavdek, vodja predstavništva evropske komisije v Sloveniji dr. Jerneja Jug Jerše in zagovornik načela enakosti Miha Lobnik.

Poudarili so, da je Slovenija z Zagovornikom nadoknadila večletni zaostanek države pri implementaciji evropskih direktiv o zagotavljanju enake obravnave in enakih možnosti ne glede na osebne okoliščine.

Več o dogodku si lahko preberete na povezavi. Dogodek si lahko v celoti ogledate na posnetku. Ob tej priložnosti smo pripravili tudi poseben podkast Deset let delovanja Zagovornika.

DOSTOP DO OBMP ZA VSE ŽENSKE

Zagovornik je leto po odpravi diskriminacije nekaterih žensk pri dostopu do oploditve z biomedicinsko pomočjo (OBMP) pripravil okroglo mizo o tem, kako se spremenjena zakonska ureditev izvaja v praksi.

V razpravi, ki je pod naslovom »Enakost v praksi: dostop do OBMP za vse ženske« potekala v Slovenski kinoteki v Ljubljani, so sodelovali:

- zagovornik načela enakosti Miha Lobnik,
- vodja programa OBMP na Ginekološki kliniki UKC Ljubljana dr. Nina Jančar,
- pravni strokovnjak dr. Urban Vrtačnik,
- nekdanja pravna svetovalka parom pri dostopu do OBMP in mati v istospolni zvezi Maša Jerićević Šušteršič,
- nekdanji poslanec državnega zbora Jani Möderndorfer in
- nekdanji državni svetnik mag. Peter Požun.

Pogovoru je sledilo predvajanje filma Dokazi ljubezni o izkušnjah kvirovskih oseb pri dostopu do OBMP po legalizaciji istospolnih porok v Franciji.

Več o dogodku si lahko prebere na povezavi, lahko pa si ogledate tudi posnetek dogodka.

ODMEV

S Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani so nas obvestili o pridobitvi certifikata »LGBT prijazno«.

Gre za projekt Mestne občine Ljubljana, namenjen ozaveščanju javnosti o soočanju LGBTIQ+ oseb z zadregami, problemi in diskriminacijo, ki je heteroseksualne in/ali cisspolne osebe včasih niti ne zaznajo.

S tematikami, ki se nanašajo na temeljne človekove pravice ter na spoznavanje specifičnih potreb LGBTIQ+ oseb, je po udeležbi na izobraževanju društva Legebitra na fakulteti zdaj seznanjenih 23 zaposlenih. S prenosom pridobljenega znanja je zagotavljanje temeljnih človekovih pravic udejanjano med zaposlenimi in v odnosu zaposlenih do študentk in študentov.

Certifikat LGBT prijazno je prejelo že preko 70 institucij in organizacij. Več o možnostih za pridobitev certifikata si lahko preberete na povezavi.

Delavnice, usposabljanja in izobraževanja za različne ciljne skupine

Če zaznate potrebo po dodatnem izobraževanju ali usposabljanju o varstvu pred diskriminacijo, nam pišite na gp@zagovornik-rs.si. Izobraževalne aktivnosti Zagovornika načela enakosti so brezplačne. Namenjene so izboljševanju seznanjenosti, razumevanja in usposobljenosti za zagotavljanje enake obravnave in enakih možnosti. Pripravljamo jih za različne ciljne skupine na podlagi ugotovljenih potreb ali po meri na povpraševanje.

IZZIVI IN REŠITVE PRI IZOBRAŽEVANJU ROMSKIH OTROK IN MLADOSTNIKOV

Zagovornik načela enakosti je ob svetovnem dnevu Romov pripravil okroglo mizo o izzivih in rešitvah pri vzgoji in izobraževanju romskih otrok in mladostnikov. Izhodišče razprave je bilo Zagovornikovo posebno poročilo na to temo, objavljeno oktobra lani.

»Pol leta od izdaje poročila in priporočil ugotavljam, da ni prišlo do nobenega napredka,« je v razpravi poudaril zagovornik Miha Lobnik.

V pogovoru, ki ga je vodila vodja oddelka za spremljanje in osveščanje pri Zagovorniku mag. Jelena Aleksić, so sodelovali

- ravnateljica Osnovne šole Bršljin Natalija Globevnik,
- predsednik Zveze za razvoj romske skupnosti Zvonko Golobič,
- vodja Centra za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom pri Pedagoškem inštitutu dr. Jerneja Jager,
- koordinatorka za urejanje romske tematike na področju vzgoje in izobraževanja pri Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Alenka Klepac ter
- policistka romskih korenin Nataša Žagar.

Več o dogodku si lahko preberete na povezavi. Na Zagovornikovem YouTube kanalu pa si lahko ogledate celoten posnetek dogodka.

Zagovornik načela enakosti je ob 10. obletnici sprejetja Zakona o varstvu pred diskriminacijo in delovanja institucije izdal publikacijo **Zagovornice in zagovorniki načela enakosti**. Publikacija prinaša prispevke predstavnikov civilne družbe o njihovih izkušnjah z Zagovornikom ter razmisleke o vlogi in pomenu institucije v prihodnje.

Ker so prav predstavniki civilne družbe tisti, ki vsakodnevno delajo z ranljivimi skupinami in jih zato najbolje poznajo, so njihovi prispevki še posebej dragoceni, saj z nami delijo svoje izkušnje in strokovno znanje.

Publikacija je dostopna na povezavi.

MEDNARODNE NOVICE

Letno poročilo Agencije EU za temeljne pravice

Poročilo o temeljnih pravicah: Izzivi in dosežki v letu 2025 je osrednja letna publikacija Agencije za temeljne pravice (FRA). Prinaša pregled stanja temeljnih pravic v EU in izpostavlja izbrane ključne dogodke iz leta 2025.

Letos se osredotoča na štiri področja:

- varstvo pravic v hitro spreminjajočem se digitalnem okolju;
- stanovanjsko krizo in naraščajočo stopnjo brezdomstva;
- izzive zaposlovanja za ljudi iz držav zunaj EU in
- izvajanje Listine EU o temeljnih pravicah.

Publikacija je dragocen vir za tiste, ki želijo biti obveščeni o spreminjajoči se pokrajini temeljnih pravic v EU. Sredi globalne politične nestabilnosti in varnostnih groženj to poročilo poziva Evropsko unijo in države članice k zaščiti temeljnih pravic in krepitvi demokracije.

Vladavina prava in zakaj je pomembna – pojasnilo

Enakost in enakopravno sodelovanje v družbi sta temelj demokracije. Demokracija lahko deluje legitimno le, če so vsem zagotovljeni enakost pred zakonom, nediskriminacija ter možnost varnega in enakopravnega sodelovanja v javnem življenju.

Pri tem ima ključno vlogo vladavina prava. Ta zagotavlja, da zakoni veljajo enako za vse, da nosilci javne oblasti delujejo odgovorno in v skladu z zakonom ter da so človekove pravice učinkovito varovane. Enakost in vladavina prava sta neločljivo povezani – skupaj krepita pravičnost, zaupanje v institucije in delovanje demokracije.

Ker je načelo vladavine prava v Evropi vse bolj pod pritiskom, je Equinet skupaj z mednarodnimi institucijami in organizacijami s področja človekovih pravic in enakosti pripravil publikacijo Vladavina prava in zakaj je pomembna – pojasnilo.

Publikacija na razumljiv in dostopen način pojasnjuje, kaj pomeni vladavina prava, kako vpliva na vsakdanje življenje ljudi ter predstavlja njena temeljna načela: enakost pred zakonom, zakonitost, pravno varnost, pravico do poštenega sojenja, preprečevanje zlorabe oblasti in delitev oblasti.

Publikacija je nastala v sodelovanju s Svetom Evrope, Komisarko Sveta Evrope za človekove pravice, EIGE, FRA, ODIHR, Uradom visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice (UN OHCHR) in drugimi partnerji, ki si prizadevajo za krepitev enakosti, človekovih pravic, demokracije in vladavine prava v Evropi.

Vabimo vas k branju publikacije. Oglejte si tudi infografiko.

NOVA SEZONA ZAGOVORNIKOVEGA PODKASTA

Zagovornikov podkast prinaša osnovne informacije in poglobljene razmisleke o varstvu pred diskriminacijo, zagotavljanju enakega obravnavanja, enakopravnosti, enakih možnosti ter pristojnostih in delu osrednjega državnega organa za varstvo pred diskriminacijo. Z letošnjim februarjem se je pričela druga sezona Zagovornikovega podkasta, ki jo odlikujejo nove teme, novi primeri diskriminacije in predvsem zanimivi gosti oz. sogovorniki. Podkaste lahko poslušate na Zagovornikovem YouTube kanalu in na vseh platformah za podkaste. Spodaj izpostavljamo nekatere od njih.

#16 Sodelovanje gibalno oviranih v šolskem procesu

V podkastu poskušamo odgovoriti na vprašanje, kaj morajo srednje šole zagotavljati dijakom z invalidnostmi. Za izhodišče smo vzeli zgodbo dijakinje na invalidskem vozičku, ki se je zaradi želje, da bi se udeležila šolske ekskurzije, soočala s številnimi težavami. Gostje pogovora: generalna direktorica Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih mag. Branka Hrast Debeljak, predsednica Sveta za invalide Republike Slovenije mag. Mateja Toman, pravnica in avtorica knjige Varstvo pravic oseb z invalidnostjo dr. Jasna Murgel, predsednica Zveze srednjih šol in dijaških domov Slovenije Nives Počkar ter svetovalec pri Zagovorniku načela enakosti dr. Matevž Kokol.

#17 Rasizem v šolah

V podkastu se sprašujemo, ali zaznavamo rasizem v šolah, kako se nanj odzovejo šole, kako se z njim soočajo otroci in starši, kaj o tem pojavu kažejo sociološke raziskave ter kako lahko stanje izboljšamo. Gostje pogovora: televizijski voditelj in novinar, oče prvošolke Sekumady Condé, predsednica društva AFROskop in medrasna posvojiteljica Sabina Banič, ravnatelj Osnovne šole Mengeš, predstavnik Združenja ravnateljev in pomočnikov ravnateljev Slovenije Sašo Božič, sociologinja, asistentka na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru in raziskovalka na Inštitutu za družboslovne študije ZRS Koper dr. Lucija Dežan ter samostojna svetovalka pri Zagovorniku načela enakosti Petra Klepec.

#18 Diskriminacija pri zaposlovanju in delu

V podkastu smo govorili o diskriminaciji pri delu in zaposlovanju. Največ primerov, v katerih je Zagovornik načela enakosti doslej ugotovil diskriminacijo, je povezanih z zaposlitvenimi postopki in nagrajevanjem zaposlenih. Prav tako je v Zagovornikovih raziskavah o diskriminaciji področje dela vsakič znova izpostavljeno kot področje, na katerem je diskriminacija v Sloveniji najbolj prisotna. Gostje pogovora: predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Andrej Zorko, generalna direktorica Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje Greta Metka Barbo Škerbinc ter svetovalec pri Zagovorniku načela enakosti dr. Matevž Kokol.

#19 Neenakosti v zdravstvu

V podkastu se pogovarjamo o tem, kje in zakaj se pojavlja diskriminacija v zdravstvu, kako jo prepoznati, katere družbene skupine so posebej ranljive, kako učinkoviteje zagotavljati enako obravnavo vseh v zdravstvenem sistemu in kakšno vlogo imajo lahko pri snovanju politik in ukrepov nevladne organizacije. Gostje pogovora: predsednica Zveze organizacij pacientov Slovenije in predsednica združenja Spominčica – Alzheimer Slovenija Štefanija Lukič Zlobec, članica izvršnega odbora društva Srebrna nit – Združenje za dostojno starost ter predsednica častnega razsodišča pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Darinka Klemenc, zastopnica pacientovih pravic in predsednica društva Srebrna nit – Združenje za dostojno starost mag. Irena Žagar ter pravnica in svetovalka pri Zagovorniku načela enakosti mag. Eva Cankar Farkaš.

#23 Diskriminacija tujcev

Z gostjami in gostom se pogovarjamo o tem, kdo so tujci oziroma priseljenci, s kakšnimi ovirami se srečujejo pri integraciji v slovensko družbo in predvsem, kje, kako in zakaj jim je kršena pravica do enake obravnave. Gostje pogovora: raziskovalka na Mirovnem inštitutu dr. Veronika Bajt, zaposlena v Strokovni službi Varuha človekovih pravic dr. Polona Mozetič, vodja programa Dnevnega centra za migrante in terenskega odziva v Slovenski filantropiji – Združenju za promocijo prostovoljstva Tina Velišček ter svetovalec pri Zagovorniku načela enakosti Boštjan Vernik Šetinc.

LAHKO BRANJE KOT OBLIKA ZAGOTAVLJANJA DOSTOPNOSTI

Že poznate lahko branje? To je ena od oblik komuniciranja v lažje razumljivem jeziku, ki je hkrati eden od načinov zagotavljanja informacijske dostopnosti.

Lahko branje je namenjeno predvsem dvema glavnima ciljnima skupinama:

- ljudem, ki zaradi različnih oviranosti trajno potrebujejo lahko berljive informacije in publikacije (npr. ljudje, ki doživljajo disleksijo, motnjo v duševnem razvoju, motnje avtističnega spektra, demenco …), in
- ljudem, ki imajo slabše razvito veščino branja ali slabo poznajo jezik in sčasoma mogoče ne bodo imeli več potrebe po lažje berljivih tekstih (npr. priseljenci, neizkušeni bralci …). Zanje je lahko branje tudi vabilo v svet »klasičnega« branja in odlično orodje za vadbo.

Lahko branje oz. lažje razumljiv jezik in s tem povezano komunikacijo in komunikacijske izdelke lahko kot institucije uporabljamo prav vsi.

Primera medijev, ki novice sporočajo tudi v lažje razumljivem jeziku si lahko ogledate na povezavah:

- Enostavno RTV SLO
- Časopis 20 minut

Tudi Zagovornik je za osebe z intelektualnimi in psihosocialnimi invalidnostmi, pa tudi za vse, ki kdaj kakšno kompleksnejšo stvar lažje in hitreje razumemo, če je napisana v manj kompleksnem jeziku, pripravil pomembne vsebine, navodila in obrazce med drugim tudi v kolikor mogoče razumljivi obliki in si jih lahko ogledate na Zagovornikovem spletnem mestu.

Če želite tudi pri vas pripraviti informativna gradiva v lažje razumljivem jeziku, si lahko pri tem pomagate s priročniki, ki jih najdete na portalu lahkojebrati.si.

KAKO VAM LAHKO ZAGOVORNIK POMAGA

Imate vprašanje o diskriminaciji ali potrebujete nasvet?

Pišite nam ali pokličite na našo brezplačno številko.

Po predhodni najavi se lahko z našimi svetovalci pogovorite tudi v živo.

Svetovanje in pomoč
080 81 80
(brezplačna številka)

Uradne ure
Ponedeljek, torek, četrtek:
8.00–12.00, 13.00–15.00
Ob sredah:
10.00–12.00, 13.00–18.00

Elektronski naslov
gp@zagovornik-rs.si

Telefon
(01) 4735 531

Naš naslov
Železna cesta 16,
1000 Ljubljana